

Yksityisen sektorin tuntipalkat

Yksityisen sektorin tuntipalkkaisten keskituntiansio 16,8 euroa vuonna 2020

Tilastokeskuksen mukaan yksityisen sektorin tuntipalkkaisten palkansaajien säännöllisen työajan tuntiansio oli vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä keskimäärin 16,8 euroa tunnilta. Miesten keskiansio oli 17,4 euroa ja naisten 14,1 euroa tunnilta. Yksityisen sektorin tuntipalkkaisten kokonaisansio, joka sisältää mm. ylityölisät, oli vuonna 2020 keskimäärin 17,7 euroa tunnilta, miehillä 18,4 euroa ja naisilla 14,6 euroa.

Säännöllisen työajan ansiot ja kokonaisansiot yleisimmissä ammattiluokissa vuonna 2020

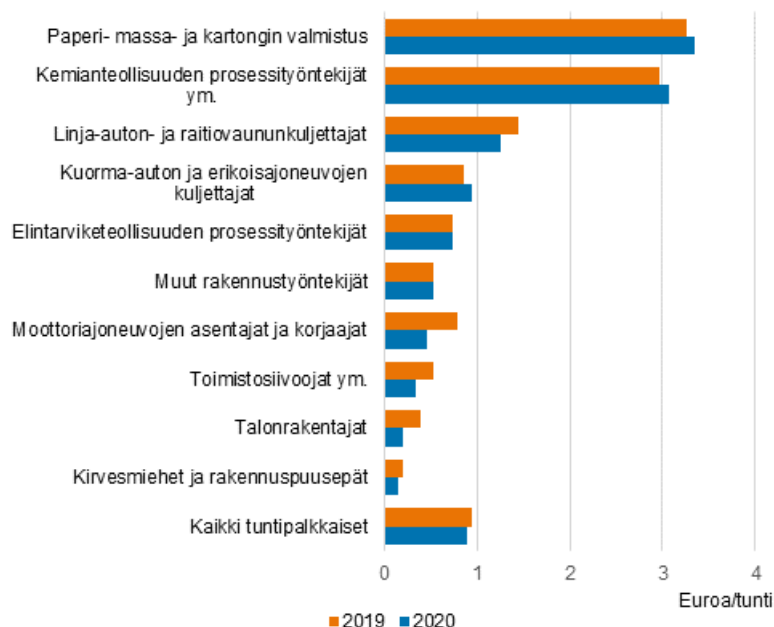

Lisät nostivat kokonaistuntiansioita keskimäärin 90 sentillä

Tuntipalkkaisten palkansaajien kokonaistuntiansiot olivat vuonna 2020 keskimäärin 90 senttiä suuremmat kuin säännöllisen työajan ansiot. Kokonaisansioita kasvattavat lisät koostuvat pääosin ylityö- ja sunnuntailisistä. Näitä lisiä maksetaan erityisesti pääomavaltaisessa prosessiteollisuudessa, jossa kolmivuorotyö on yleistä. Yleisimmistä ammattiluokista eniten kokonaisansion lisiä maksettiin vuonna

2020 luokassa paperimassan sekä kartongin valmistuksen työntekijät ja luokassa kemianteollisuuden prosessityöntekijät ym. Näissä ammattiluokissa kokonaisansioiden lisät nostivat tuntiansioita runsaat kolme euroa ja niissä oli yleisimmistä ammattiluokista myös suurimmat kokonaisansiot. Kemianteollisuuden prosessityöntekijöiden säännöllisen työajan ansio ei ollut vuonna 2020 niin suuri kuin ammattiluokassa kirvesmiehet ja rakennuspuusepät, mutta lisät nostivat kokonaisansion suuremmaksi.

Keskimääräiset kokonaisansioiden lisät yleisimmissä ammattiluokissa vuosina 2019 ja 2020

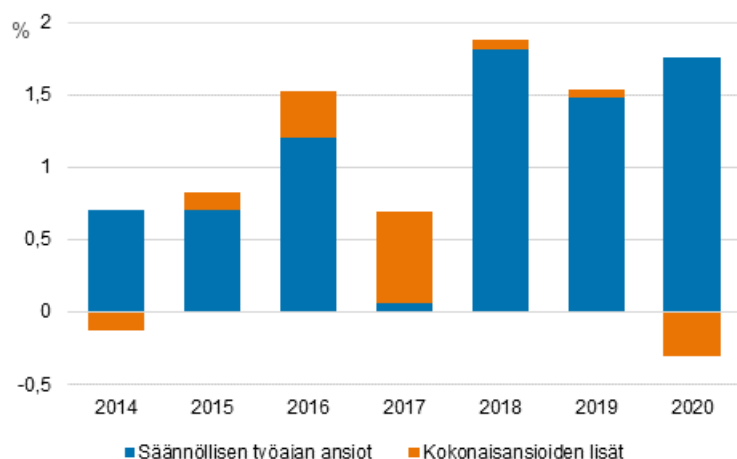
Yleisimmissä kuljetusalan ammateissa kokonaisansion lisät nostivat ansiotasoa 0,94 – 1,25 euroa tunnissa. Rakennusalan ja toimistosivoojien ammattiluokissa kokonaisansioiden lisät jäivät keskimäärin muutamaan kymmeneen senttiin kuukaudessa.

Suurimmissa ammattiluokissa erot kokonaisansioiden lisien määrissä kasvoivat poikkeuksellisenä vuonna 2020. Luokassa paperimassan sekä kartongin valmistuksen työntekijät ja luokassa kemianteollisuuden prosessityöntekijät ym. kokonaisansioiden lisiä maksettiin hieman enemmän kuin edellisenä vuonna, mutta rakennusalan, moottoriajoneuvojen asentajien ja korjaajien sekä toimistosivoojien ammattiluokissa lisät pienenevät edellisestä vuodesta.

Kokonaisansioiden lisiä maksettiin edellisvuotta vähemmän vuonna 2020

Säännöllisen työajan ansiot olivat vuonna 2020 keskimäärin 1,8 prosenttia korkeammat kuin edellisenä vuonna, mutta kokonaisansioiden nousu jäi 1,4 prosenttiin, koska kokonaisansioiden lisät keskimäärin pienenevät edellisestä vuodesta. Edellisen kerran kokonaisansioiden lisät supistuivat vuonna 2014. Vuonna 2017 säännöllisen työajan ansioiden nousu jäi hyvin pieneksi osittain siksi, että sopimuskorotuksia ei monilla aloilla maksettu lainkaan. Kokonaisansiot nousivat kuitenkin 0,7 prosenttia vuonna 2017 ylityö- ja sunnuntaillisten kasvun ansiosta.

Säännöllisen työajan ansioiden ja kokonaisansioiden lisien vaikutus kokonaisansioiden keskiarvoon vuosina 2014–2020

Tilasto kuvaa noin 322 000 palkansaajan tietoja, joista noin 59 prosenttia oli teollisuuden ja rakennusalan työntekijöitä. Tilaston palkansaajista miehiä on 78 prosenttia ja naisia 22 prosenttia. Palkkatiedoista suurin osa on saatu työnantajajärjestöistä. Palkka-aineistoja täydennetään Tilastokeskuksen omalla otoksella, joka on kohdistettu vähiten järjestäytyneisiin toimialoihin.

Tilaston ansiökäsite säännöllisen työajan tuntiansio sisältää aika-, urakka- ja palkkiotyöstä säännölliseltä tehdyltä työajalta maksettujen palkkojen lisäksi työaikaan liittyvät lisät (esim. vuorotyö- ja olosuhdelisät) ja muut erilliset lisät sekä sunnuntai- ja ylityöpalkan perusosat. Kokonaispalkka sisältää edellisten lisäksi provisiot, luontoisedut sekä sunnuntai- ja ylityöpalkan korotusosat.

Sisällys

Laatuseloste: Yksityisen sektorin tuntipalkat.....	5
--	---

Laatuseloste: Yksityisen sektorin tuntipalkat

1 Tilastotietojen relevanssi

1.1 Tilaston tietosisältö ja käyttötarkoitus

Yksityisen sektorin tuntipalkkatilasto on vuosittain laadittava tilasto, joka kuvaa ansioita vuoden viimeisellä neljänneksellä. Palkkatilastoja käytetään pääasiassa työehtosopimustoiminnassa. Ansiotasoindeksin lopulliset tiedot ja palkkarakennetilaston tiedot perustuvat osittain yksityisen sektorin palkkatilastojen tietoihin.

Tilastojen perusaineiston muodostavat yksityisen sektorin työnantajajärjestöjen keräämät palkkatilastotiedot sekä Tilastokeskuksen työnantajajärjestöihin kuulumattomilta työnantajilta otostutkimuksella keräämät vastaavat tiedot. Tiedustelu koskee pääsääntöisesti kaikkia otosyritykseen työsuhteessa olevia palkansaajia. Tuntipalkkatilasto sisältää kaikki tuntipalkkaiset palkansaajat, jotka ovat olleet työsuhteessa yritykseen tiedusteluajankohdan aikana riippumatta työajan pituudesta. Toimitusjohtajat, harjoittelijat, oppilaat ja palkkaukseltaan poikkeavat eivät sisälly tilastoihin.

1.2 Käytetyt luokitukset, käsitteet ja tilastolliset tunnusluvut

Luokitukset

Tilaston perusaineistoa täydennetään Tilastokeskuksen ylläpitämällä luokituksilla ja tutkintorekisterin tiedoilla. Seuraavassa kuvaus käytetyistä luokituksista:

Ammattiluokitus: Tilastossa on käytössä Ammattiluokitus 2010 (AML 2010), joka perustuu Euroopan Unionin yhteiseen ammattiluokitukseen ISCO-08:aan. Kyseinen luokitus on ollut käytössä vuodesta 2010.

Koulutusluokitus: Tilastossa on otettu käyttöön kansallinen, uudistettu, koulutusluokitus 2016. Luokitus pohjautuu Unescon International Standard Classification of Education 2011 (ISCED 2011) -luokitukseen. Koulutusasteeksi luokitellaan perusaste, mikäli palkansaajalta puuttuu koulutustieto. Tiedot ulkomailla suoritetuista tutkinnoista usein puuttuvat, jolloin henkilön koulutusasteeksi määrittyy perusaste.

Toimialaluokitus: Tilaston tuotannossa on käytössä Toimialaluokitus 2008 (TOL 2008), joka perustuu Euroopan unionin yhteiseen toimialaluokitukseen (NACE Rev. 2).

Käsitteet

Kuukausipalkkatilasto

Kuukausipalkkatilaston ansiökäsitteenä on säännöllisen työajan ansio, joka sisältää seuraavat palkkaerät: peruskuukausipalkan sisältäen henkilökohtaisen ja palvelusvuosilisän, vuoro-, ilta- ja yötyölisän sekä säännöllisen sunnuntaityön korvauksen, luontoisetujen verotusarvon ja provision/myyntipalkkion keskimäärin kuukaudessa. Säännöllisen työajan ansio voidaan laskea myös tulospalkkioiden kanssa.

Tuntipalkkatilasto

Tuntipalkkatilastossa ansiökäsitteinä on säännöllisen työajan ansio ja kokonaisansio. Ansiotiedot esitetään laskettuina tehtyä työtuntia kohti. Tehdyllä työajalla tarkoitetaan sitä työaikaa, jolloin palkansaaja on tehnyt varsinaisia työtehtäviään. Tehtyihin työtunteihin lasketaan aika-, urakka- ja palkkiotyön tehdyt työtunnit sekä sunnuntai- ja ylityötunnit.

Säännöllisen työajan ansio sisältää aika-, urakka- ja palkkiotyöstä säännölliseltä tehdyltä työajalta maksettujen palkkojen lisäksi työaikaan liittyvät lisät (esim. vuorotyö- ja olosuhdelisät) ja muut erilliset lisät (esim. työajan lyhentämiskompensaatio). Työajan lyhentämisistä maksettava kompensaatio on mukana niiden alojen osalta, joissa se maksetaan erillisenä palkanosana jokaisen palkanmaksun yhteydessä. Säännöllisen työajan ansioon sisältyvät tässä tilastossa myös sunnuntai- ja ylityöpalkan perusosat, mutta ei korotusosia. Kokonaisansio sisältää edellisten lisäksi sunnuntai- ja ylityöpalkan korotusosat sekä luontoisedut ja suorituspalkat/provisiot.

Tilastolliset tunnusluvut

Keskiarvo on ositekohtaisilla korotuskertoimilla painotettu keskiarvo.

Keskihajonta kuvaa havaintoarvojen poikkeamaa keskiarvosta.

Desiili ilmoittaa muuttujan arvot, joiden alapuolelle jakaumasta jää 10, 20, ..., 90 prosenttia havainnoista. Esimerkiksi 1. desiilin mukaisen ansion alittaa 10 prosenttia havainnoista, 5. desiilin (mediaanin) 50 prosenttia ja 9. desiilin mukaisen ansion alle jää 90 prosenttia havainnoista. Mediaani on siis suuruusjärjestykseen asetettujen havaintoarvojen keskimäinen arvo, joka soveltuu keskiarvoa paremmin jakauman keskikohtaa mittaavaksi luvuksi, sillä palkkajakaumat ovat yleensä oikealle varsin vinoja.

1.3 Lait ja asetukset

Tiedonantovelvollisuus perustuu tilastolakiin (280/2004). Tilastotarkoituksiin kerättävät tiedot ovat lain mukaan salassa pidettäviä. Tilastokeskus käyttää tietoja tilastojen laatimiseen ja tutkimukseen. Tilastokeskus voi luovuttaa tietoja ainoastaan tieteellisiä tutkimuksia ja tilastollisia selvityksiä varten siten, että aineistoista on poistettu tiedot, joiden avulla yksittäinen henkilö tai yritys olisi mahdollista tunnistaa. Tietojen käsittelyyn tilastoja tuottaessa sovelletaan tilastolain lisäksi henkilötietolakia sekä lakia viranomaisen toiminnan julkisuudesta. Tietosuojavaatimukset rajaavat sen, mitä tietoja voidaan kerätä, miten tietoja voidaan käsitellä ja missä muodossa julkaista.

2 Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

2.1 Tutkimus- ja otoskehikko ja otos: yksityinen sektori

Työnantajajärjestöt keräävät palkkatilastojen perustiedot omilta jäsenyrityksiltään. Tilastokeskus täydentää tietoja järjestäytymättömiä yrityksiä koskevalla otoskyselyllä. Lisäksi Tilastokeskus kerää Avainta ry:n ja Maaseudun työnantajaliiton jäsenyritysten palkkatiedot.

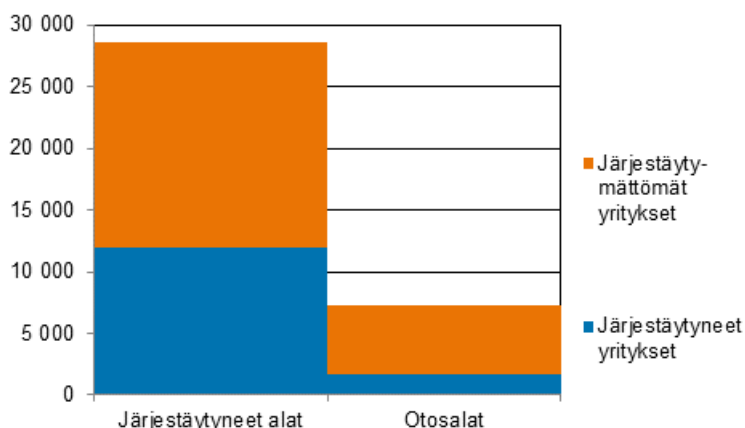
Tutkimuskehikon muodostamista varten poimitaan yritysrekisterin palvelutietokannasta aktiiviset yritykset (ml. liikelaitokset ja seurakunnat), joilla on palkattua henkilökuntaa vähintään 5 palkansaajaa.

Tutkimuskehikon ulkopuolelle rajataan sektoriluokituksen mukaan valtionhallinto, paikallishallinto, kunnat, kuntayhtymät, kansainväliset järjestöt ja kotitaloudet sekä kotipaikaltaan Ahvenanmaan maakunnan yritykset.

Tutkimuskehikosta muodostetaan otoskehikko, johon poimitaan otostoimialoilla toimivat järjestäytymättömät yritykset. Otostoimialat määrittyvät peittävyystarkastelun kautta: Tilastokeskus poimii otoksen matalan järjestäytymisasteen toimialoilta, joissa järjestäytyneiden yritysten palkansaajien osuus on normaalia pienempi.

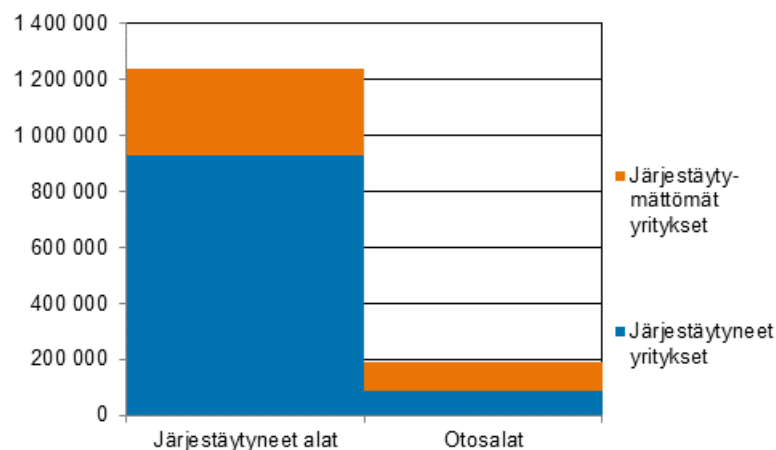
Otanta-asetelma on ositettu ryväsotanta. Otantamenetelmänä käytetään yksinkertaista satunnaisotantaa palauttamatta. Poimintayksikkönä on yritys ja ositusperusteina ovat toimiala ja yrityksen henkilöstömäärällä mitattu kokoluokka. Poimintatodennäköisyys vaihtelee kokoluokan ja toimialan mukaan.

Tutkimuskehikon yritysten lukumäärät vuonna 2020

Työnantajajärjestöjen keräämässä palkka-aineistossa oli vuonna 2020 noin 9 300 yritystä, jotka tahdistuivat tutkimuskehikkoon (työnantaja-aineistoihin sisältyy myös tutkimuskehikon alipeittoon kuuluvia yrityksiä sekä kehikon ulkopuolisia, mm. alle 5 palkansaajan yrityksiä). Näissä oli noin 924 000 palkansaajaa. Tilastokeskuksen palkkatiedusteluihin vastasi noin 1 500 yritystä, joiden palveluksessa oli noin 73 000 palkansaajaa. Otostiedustelun vastausprosentti oli 81.

Tutkimuskehikon yritysten palkansaajien lukumäärät vuonna 2020

2.2 Estimointi: yksityinen sektori

Sekä otoksella kerätyt että työnantajajärjestöistä saadut palkkatiedot korotetaan tutkimuskehikon tasolle käyttämällä ns. Särndalin suhde-estimaattoria, jossa aineiston ulkopuolisena lisämuuttujana käytetään yritysrekisterin palkansaajien lukumäärätietoa.

Parametrien estimointi suoritetaan erikseen otosyritysten ja järjestäytyneiden yritysten palkka-aineistoille. Järjestäytyminen määritetään tilastoajankohdan mukaisesti. Koska tutkimuskehikko poimitaan ennen tilastoajankohtaa, järjestäytyneiden yritysten kehikkoon jälkiositetaan ne alkuperäisessä kehikossa järjestäytymättömiksi luetut yritykset, joiden palkkatiedot sisältyvät työnantajajärjestöjen keräämään aineistoon.

3 Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otosaineiston osalta tietoihin sisältyy otantavirhettä. Tilastokeskuksen keräämän otosaineiston tavoin myös työnantaja-aineistot korotetaan kehikon tasolle ja niissä vaihtuu sekä yrityksiä että palkansaajia vuosittain, mikä aiheuttaa ansiotasoon ylimääräistä vaihtelua. Lisäksi virheitä saattaa syntyä tiedonantajien ja tiedontoimittajien taholta sekä tietojen käsittelyssä Tilastokeskuksessa. Ansiotietoihin sisältyvä virhe on kuitenkin alle 3 prosenttia toimialan 2-numerotasolla.

Kuukausipalkkaisilla säännöllisen kuukausipalkan 95 prosentin luottamusvälit ovat

teollisuudessa 4 344 +/-109 euroa (+-2,5 %),

palvelualoilla 3 668 +/-55 euroa (+-1,5 %),

maa- ja metsätaloudessa 3 409 +/-171 euroa (+-5,0 %).

Tuntipalkkaisilla vastaavasti säännöllisen tuntipalkan 95 prosentin luottamusvälit ovat

teollisuudessa 17,78 +/-0,25 euroa (+-1,4 %),

palvelualoilla 14,86 +/-0,77 euroa (+-5,2 %),

maa- ja metsätaloudessa 12,94 +/-0,65 euroa (+-5,0 %).

4 Julkaisun tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Yksityisen sektorin palkkatilastot laaditaan vuosittain ja julkaistaan Tilastokeskuksen kotisivujen Tuorein tilasto -palvelussa.

5 Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Palkkatilastojen [kotisivulla](#) on tilastojen tuoreimmat julkistukset ja julkaistut taulukot yksityisen sektorin palkoista ammattiluokituksen, koulutuksen ja iän mukaan. Kotisivuilta löytyvät myös yksityisen sektorin palkkatiedustelujen [täyttöohjeet, lomakkeet ja käytetyt ammattinimikkeistöt](#). Palkkatilastojen tuotannossa käytettävistä metatiedoista saa pyydettäessä tietoa yksityisen sektorin palkkatilastosta.

6 Tilastojen vertailukelpoisuus

Yksityinen sektori

Tilaston otosta päivitetään vuosittain. Alle 80 työntekijän yritysten ositteita rotatoidaan siten, että kolme neljäsosaa yrityksistä on samoja kuin edellisellä vuonna. Vuonna 2020 otos supistettiin noin puoleen, kun tulorekisterin tietojen käyttö tuli mahdolliseksi. Otoksesta poistettiin mm. rakentaminen ja maaliikenne, mutta jäljelle jääneiden toimialojen poimintasuhde pysyivät suunnilleen ennallaan.

Vuonna 2015 otokseen otettiin mukaan toimialat vesiliikenne ja muu teollisuus ja otoksesta poistettiin toimiala koneiden ja laitteiden korjaus, huolto ja asennus. Vuoden 2009 tilastoon tehtiin otosuudistus, joten vuodesta 2009 alkaen tuotetut tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Vuoden 2005 tilastoon tehtiin otos- ja menetelmäudistus, joten tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Tietojen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat myös vuodesta 2005 lähtien työnantaja-aineistoon tehty korotus ja osa-aikaisuus -käsitteiden muutokset.

Avaintyönantajat Avainta ry:n palkkatiedot

Avaintyönantajat ry:n palkkatiedot siirtyivät tilastovuodesta 2016 lähtien Tilastokeskuksen kerättäviksi. Tämä voi vaikuttaa palkkatilaston vertailukelpoisuuteen palvelualojen ammateissa aiempiin vuosiin verrattuna.

Maatalouden palkkatiedot

Tilastokeskus käytti 1993–2013 maataloustyöntekijöiden palkkatilastoinnissa Maaseudun Työnantajaliiton jäsenyrityksiltään keräämää palkkatilastoaineistoa. Vuoden 2005 neljännellä neljänneksellä maatalouden palkkatilaston säännöllisen työajan ansiokäsite muuttui, joten tiedot eivät ole vertailukelpoisia aikaisempiin vuosiin nähden. Vuodesta 2014 lähtien maatalouden tiedot on kerätty otostiedustelulla. Otoksella saadut tiedot eivät ole vertailukelpoisia aiempiin vuosiin nähden.

7 Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Yksityisen sektorin palkkatiedot perustuvat sekä työnantajajärjestöjen jäsenyritysten että Tilastokeskuksen oman otosaineiston tietoihin. Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) julkaisee vuosittain palkkatilastokatsauksen jäsenyritystensä palkoista. Erot EK:n ja Tilastokeskuksen tiedoissa johtuvat tilastojen erilaisesta peittävydestä ja käytetyistä menetelmistä.

Palkkarakennetilasto julkaisee vuosittain palkkatietoja sekä yksityiseltä että julkiselta sektorilta. Palkkarakennetilastossa eri sektorien ja palkkausmuotojen (kuukausi- ja tuntipalkkaiset) väliset tiedot ovat vertailukelpoiset.

Ansiotasoindeksi kuvaa palkkojen kehitystä sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Yksityisen sektorin palkansaajien lukumäärä- ja ansiotietoja on saatavissa myös työssäkäyntitilastosta. Ansiokäsitteenä on valtion veronalaiset ansiotulot vuodessa.

Lisätietoja

Harri Nummila 029 551 3235

Hanna Ahtonen 029 551 3536

Vastaava osastopäällikkö:

Hannele Orjala

palkat.yksityinen@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Yksityisen sektorin tuntipalkat, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute